

"לבניינה של תורה" – חלק קצ"ח

שיחה שנמסרה בביהמ"ד מפי מו"ר רה"י

--- קביעת עתים לתורה – "ותרגילנו בתורתך" ---

מלוך על כל העולם כולו בכבודך

חברינו, תלמידי שיעור ב', התגייסו הבוקר לשורות הצבא. ב"ה זכינו ללוותם ולתת להם את ברכת הדרך ביום מרגש זה. שומא עלינו להתחזק ביתר שאת, ולעמוד

על משמרת התורה, ובכך למלא את חלקנו בשותפות הנפלאה של בית מדרשנו - 'ספרא וסיפא'.

ברצוני להתייחס בראשית דבריי, ליום הבחירות הממשמש ובא. היחס ליום הבחירות הוא מורכב ודומה ליחס הנפשי ליום הדין – ראש

השנה. הרי מחד גיסא זהו בחינת יום טוב, יום של שמחה על שזכינו בארצנו למדינה יהודית, ריבונית ועצמאית, המאפשרת לנו לבחור את הנציגים שלנו לכנסת. מאידך גיסא, צריכים לזכור שרשב"ע מנהיג את העולם בדרך הטבע, וה' נותן, מבחינה מסוימת, כח ויכולת להנהיגה להפיק את רצונה, כפי שהתבטא מורנו הרב נבנצל שליט"א בימי 'הסכם אוסלו', ע"פ דברי הגמ' בב"ק¹: "כד רגיז רעיא על ענא, עביד לנגדא סמותא", ופירש רש"י: "לעז

המושכת (ההולכת בראש העדר ומושכת העדר אחריה) מנקר עיניה ונכשלת ונופלת בבורות והעדר אחריה. כך כשהמקום נפרע משונאי ישראל ממנה להן פרנסים שאינן מהוגנין". ממילא, זהו יום הרה-גורל, יום בעל השפעה

מכרעת על עתידו של העם היושב בארץ הקודש, תוצאותיו של יום זה נותנים את אותותיהם בנושאים הקרובים ביותר לליבנו: תורת ישראל, עם ישראל וארץ ישראל. אשר על כן, לקראת הבחירות נתחזק כולנו ב'סור מרע' – היינו, לימוד שמירת הלשון,

ושמירת הלשון בפועל, וכן נתחזק ב'עשה טוב' – ביום הבחירות נתעצם בתורה ובתפילה, בלימוד בבית המדרש, אשרי מי שילמד בתענית דיבור ביום זה (לפחות בזמן הסדרים). כל זאת מתוך תחושת האחריות המונחת על כתפיו הצעירות, ומתוך אמונה גדולה בכוחה של תורה ותפילה להיטיב לעם ישראל. תפילתנו העיקרית בכל המהלך הזה על כבוד ה' בעולם, על כבודה של תורה והרמת קרן ישראל.

**יום הבחירות ממשמש ובא,
זהו יום הרה-גורל, יום בעל
השפעה מכרעת על עתידו של
העם היושב בארץ הקודש,
תוצאותיו של יום זה נותנים
את אותותיהם בנושאים
הקרובים ביותר לליבנו: תורת
ישראל, עם ישראל וארץ
ישראל**

¹ דף נ"ב ע"א

קבעת עתים לתורה?

בשלהי הלכות בית הכנסת כתב מרן השו"ע²:

"אחר שיצא מבהכ"נ, ילך לבית המדרש. ויקבע עת ללמוד, וצריך שאותו עת יהיה קבוע שלא יעבירונו אף אם הוא סבור להרויח הרבה".

מרגע שהסתיימה מצוות התפילה, חלה על היהודי מצוות תלמוד תורה - "דעיקר מצוות תלמוד תורה אין לה שיעור וחיובה הוא כל היום כל זמן שיש לו פנאי, וכדכתיב: 'לא ימוש ספר התורה הזה

מפיך והגית בו יומם ולילה' " ...³. למעשה, קביעות עתים לתורה היא נגזרת של מצוות תלמוד תורה. הרי האדם מצווה ללמוד בכל רגע פנוי - אך בחלק ניכר בחייו של אדם אין הוא אדון על

זמנו: טרוד הוא בפרנסתו להביא טרף לביתו או שעסוק הוא במילוי תפקידו בצבא וכהנה דוגמאות רבות. אך גם באותם תקופות וזמנים חייב הוא לקבוע עיתים לתורה⁴. עיקר החשיבות היא הקביעות! דהיינו לא לוותר על הזמן שקבע אדם לעצמו, ואם אירע אונס יקפיד

להשלים את חוק קביעותו, כפי שהגמ' בעירובין מעידה⁵: "רב אחא בר יעקב יזיף ופרע", ופירש"י⁶: "היה קובע לו לשנות כך וכך פרקים ביום, והיה רגיל לעסוק ביום, ופעמים שהיה טרוד במזונותיו ביום, ופורע קביעות עתו בלילה".

לקביעות העתים יש משנה חשיבות עבורנו, חושבי ספסלי ישיבות ההסדר. רוב בוגרי ההסדר פונים לעולם העשייה שראשיתו בלימודי האקדמיה. בבת אחת יוצאים מעולם של ג' סדרים בישיבה לעולם עמוס ותובעני שמשאיר מעט מאד מרווחי זמן. בחור שלא התרגל עוד בהיותו בישיבה למושג

הזה של קביעות עתים לתורה, ספק אם יצליח בכך במבחן הלחץ של עולם האקדמיה והעשייה.

השפעה מוחשית ומכרעת יש לקביעות העתים על

ימי 'בין הזמנים'. בחור שלא התרגל לקבוע עתים עוד בהיותו בישיבה, עלול חלילה למצוא את עצמו בבין הזמנים רץ ממשימה למשימה, ומעניין לעניין, באופן שלא השאיר לעצמו זמן לשבת וללמוד. לעומתו, מי שקנה לעצמו את ההרגל הנפלא הזה של קביעות עתים, זוכה שגם בבין הזמנים, שהם ימי מבחן ועומס, סדר יומו מותאם לקביעות העתים שלו, ולא עובר עליו יום בלי לימוד - כי הם חיינו ואורך ימינו".

בחור שלא התרגל עוד בהיותו בישיבה למושג הזה של קביעות עתים לתורה, ספק אם יצליח בכך במבחן הלחץ של עולם האקדמיה והעשייה.

² או"ח סי' קנ"ה סעי' א'.

³ משנ"ב שם, ד"ה ולא יעבירונו'.

⁴ ובביאור הלכה שם ד"ה עת ללמוד כתב: "ביו"ד סימן רמ"ו ס"א מבואר דצריך אדם לקבוע עת לת"ת ביום ובלילה וע"כ מן הנכון שמלבד קביעות שאחר תפלת שחרית יקבע גם בין מנחה למערב שבזה יצא גם ידי חובת למוד תורה בלילה".

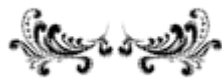
ועוד כתב שם: "...ובעונות הרבים כמה אנשים מרפים ידיהם מן התורה לגמרי ואינם חוששים לקבוע אפילו זמן מועט ביום לתורה והסיבה הוא מפני שאינם יודעים גודל החיוב שיש בזה".

⁵ ס"ה ע"א

⁶ שם ד"ה "יזיף ופרע"

לגדול בתורה בישיבה, בלימוד העיון, ומה לנו וללימודים אלו?..." . אכן תפקידה של הישיבה לתת קומה של גדלות בתורה, אך בישיבה יש גם עניין של "תרגילנו בתורתך", התרגלות ללמוד קבוע בכל מצב, "ואם לא עכשיו, אימתי⁹?", שומא עלינו להתרגל בכך, בתקווה שהרגל זה ילווה אותנו בכל פרק זמן בחיים – 'חוק ולא יעבור'.

תפילתנו בכל יום "ותרגילנו בתורתך" – לקנות הרגל בנפש לקביעות הזו, שהרי אין זה דבר של מה בכך, והקביעות מצריכה רצון, נחישות ומסירות נפש ("אף אם הוא סבור להרוויח הרבה"⁷ למשל...).

על חשיבות הקביעות והמשמעות האדירה שיש לה נוכל ללמוד ממה שהעיד בפניי אחד מבוגרי הישיבה שלומד באוניברסיטה באריאל. אותו בוגר מקפיד ללמוד עם חברותא בכל יום באחת ההפסקות את העמוד היומי במשנ"ב, קביעות אותה החל בהיותו בישיבה, והעיד ואמר שהלימוד הזה, שהוא מעט הכמות ורב האיכות, "מחזיק אותו", דהיינו משאיר אותו דבוק בריבונו של עולם, כפי שמשבחת הגמ'⁸ את העוסק בתורה אשר "זוכה ומקבל פני שכינה".

מלבד חשיבות קביעות הזמן והעת ללימוד, ברצוני לחדד היום את החשיבות של קביעות הנושא הנלמד. ברוך ה' בעם ישראל יש מגוון הולך ומתרחב של תחומי קביעות: הדף היומי בגמרא, העמוד היומי בהלכה (משנ"ב), פרק יומי ברמב"ם (ב"ה הצטרפו רבים בישיבה ללימוד זה), פרק יומי בתנ"ך, משנה יומית, עמוד יומי באמונה ועוד כהנה וכהנה קביעות רבות ונפלאות. אדם שקובע לו מסלול שכזה נקשר אל הלימוד וזוכה להקיף חלקים רבים בלימוד התורה ובידיעתה.

יודע אני, שבלבם של בני הישיבה עוברת מחשבה: "וכי אנו 'בעלי בתים'? באנו

⁷ לשון השו"ע, שם.

⁸ ברכות ס"ד ע"א: אמר רבי לוי בר חייא היוצא מבית הכנסת ונכנס לבית המדרש ועוסק בתורה זוכה ומקבל פני שכינה שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלהים בציון

⁹ אבות א', י"ד.

